

Nr 43

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner om restitution av skatt å bensin, som användes vid drift av truckar och traktorer i sågverksdriftens brädgårdar.

(1:a avd.)

I de inom riksdagen väckta, till bevillningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I: 259 av herr *Torsten Andersson* och II: 326 av herr *Eriksson* i Bäckmora *m. fl.* har hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning och förslag till 1959 års riksdag angående restitution av skatt å bensin för de truckar och traktorer, som användes i sågverksdriftens brädgårdar.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionerna framförda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför inte lämnas i det följande, hänvisa till motionen I: 259.

Bestämmelser om skatt å bensin är upptagna i förordningen den 3 maj 1929 (nr 62) om särskild skatt å bensin och motorsprit. Bensinskatten utgår för till riket införd och här tillverkad bensin samt uppbäres vid importen respektive vid tillverkningsstället. Skatten, som ursprungligen utgick med 6 öre för liter och därefter successivt höjts, har sedan den 1 juli 1954 utgjort 32 öre för liter. Under tiden den 1 april 1948 — den 31 december 1950 utgick särskild tilläggsskatt å bensin. Fr. o. m. den 1 juli 1957 utgår energiskatt å bensin. Denna skatt, som ursprungligen utgick med 4 öre för liter, har fr. o. m. den 12 februari 1958 höjts till 9 öre för liter.

Rätten till restitution av skatt å bensin regleras i 5 § 1929 års förordning. Enligt vad i nämnda paragraf stadgas må restitution av skatt åtnjutas i följande fall, nämligen

a) för bensin eller motorsprit, som utföres till utrikes ort eller svensk frihamn;

b) för bensin eller motorsprit, som med eller utan tillsats av annat ämne användes för framdrivande av tåg eller fordon å järnväg eller av luftfartyg, härunder inbegripet start av icke motordrivet flygplan, eller av motorbåt vid yrkesmässigt utövande av fiske eller av inom trädgårdsnäringen nyttjade jordfräsar;

c) för bensin och motorsprit, som med eller utan tillsats av annat ämne användes antingen vid tillverkning av motorer för avprovning av motorer å provbädd eller å annan dylik anordning utan att därvid transportmedel fram-

föres, eller ock för varmkörning eller provkörning av luftfartygs motorer; samt

d) för bensen, som med eller utan tillsats av annat ämne användes för annat tekniskt ändamål än motordrift.

I 6 § i 1929 års förordning föreskrives bl. a., att restitution enligt 5 § må åtnjutas allenast i den omfattning och på de villkor Konungen bestämmer, samt att — där beträffande förbrukning av bensen inom viss näringsgren ur kontrollsynpunkt eller eljest på grund av särskilda omständigheter hinder möter mot restitution — Konungen äger föreskriva, att i stället återbäring skall ske sålunda, att visst med hänsyn till beräknad förbrukning bestämt belopp skall efter förordnande av Konungen eller myndighet, som Konungen bestämmer, användas för näringsgrenens främjande.

I kungörelsen den 26 juni 1948 (nr 370) med tillämpningsföreskrifter till förordningen den 3 maj 1929 (nr 62) om särskild skatt å bensen och motorsprit har Kungl. Maj:t meddelat närmare bestämmelser angående återbäring av sådan skatt. Sålunda stadgas i sagda kungörelse bl. a., att i de under b) — d) omnämnda fallen — förutom såvitt angår bensen eller motorsprit, som användes vid yrkesmässigt utövande av fiske — vederbörande förbrukare i regel äger rätt till restitution med skattens hela belopp. I 5 § nämnda kungörelse föreskrives emellertid att sådan restitution icke må åtnjutas för mindre myckenhet än 500 liter för varje kvartal. Beträffande återbäring av skatt å bensen eller motorsprit, som användes för framdrivande av motorbåt vid yrkesmässigt fiske, skall enligt 9 § samma kungörelse gälla vad Kungl. Maj:t och riksdagen därom för varje budgetår beslutar. Enligt 7 § skall kostnaden för kontrollen över restitutionen bestridas av den som begagnar sig av rätten till restitution.

I anledning av inom riksdagen väckta motioner hade åt 1948 års restitutionssakkunniga uppdragits att utreda frågan om restitution av skatt å bensen, som användes för utförande av växlingsarbeten med traktor eller truck. I avgivet betänkande anförde de sakkunniga att i och för sig intet vore att erinra mot en utsträckning av restitutionsrätten till ifrågavarande fordon. Det torde emellertid, framhöll de sakkunniga, i stor utsträckning förekomma att inom industrin bensindrivna traktorer eller truckar användes inom fabriksområden eller vid transporter som ej ginge över allmänna vägar. Något skäl varför sådana traktorer och truckar skulle ur skattesynpunkt behandlas annorlunda än traktorer, använda vid växlingsarbeten, kunde de sakkunniga icke finna. Bland annat förelåge samma svårigheter att kontrollera att traktorerna och truckarna icke användes på allmänna vägar och gator. På grund härav borde frågan om restitution av bensinskatt för nu ifrågavarande verksamhet ej lösas för sig utan endast i samband med en allmän översyn av restitutionsrättens omfattning.

I motioner till 1950 års riksdag hemställdes, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om en skyndsamt utredning angående utvidgning av rätten till restitution av skatt å bensen och motorbrännolja, som förbruka-

des av industriföretag annorledes än såsom drivmedel för fordon, som trafikerade allmänna vägar. I sitt betänkande nr 66 förordade bevillningsutskottet en allmän översyn av bestämmelserna om rätt till restitution av bensinskatt. I skrivelse den 9 december 1950 anhöll riksdagen bl. a. att Kungl. Maj:t skyndsamt måtte föranstalta om en allmän översyn av bestämmelserna om rätt till restitution av skatt å bensin som förbrukades för andra ändamål än för trafik på allmän väg samt för riksdagen framlägga de förslag vartill denna översyn kunde föranleda.

I propositionen nr 20 till 1953 års riksdag uttalade departementschefen, att han icke vore beredd att taga ställning till spörsmålet om restitution av bensinskatt för industrins del, förrän frågan blivit närmare utredd.

Frågan upptogs samma år till övervägande av 1951 års utredning rörande beskattningen av motorfordonstrafiken, som i skrivelse till Sveriges industriförbund begärde närmare uppgifter angående bensindrivna traktorer, motorredskap och icke registreringspliktiga motorfordon, som användes inom industrin. I sin svarsskrivelse anförde Industriförbundet, som vänt sig till olika institutioner och företag för erhållande av de begärda uppgifterna, att det visat sig omöjligt att få de framställda frågorna besvarade.

I sitt betänkande (SOU 1953: 34) framlade utredningen intet förslag till frågans lösning utan gjorde endast följande uttalande.

Såsom av det anförda framgår har något statistiskt material för bedömande av förevarande restitutionsfråga icke kunnat erhållas genom Industriförbundet. Med hänsyn härtill har utredningen bedömt möjligheterna att erhålla ett allsidigt och representativt statistiskt material direkt från de — för utredningen icke kända — industriföretag, vilka kunna beröras av en eventuell restitutionsrätt, såsom tämligen ringa.

I följd härav har utredningen — som räknar med att respektive industriföretag har helt andra möjligheter än exempelvis en jordbrukare, som använder en bensindriven traktor i sitt jordbruk, att direkt övervältra kostnaderna för bensinskatten på sina saluförda produkter — ansett sig icke böra närmare än som här redovisats gå in på frågan om restitution av skatt för bensin, som användes för interna transporter inom industrin.

Även vid 1956 års riksdag hemställdes i väckta motioner om utvidgning av rätten till restitution av skatt å bensin, som förbrukades av industriföretag annorledes än som drivmedel för fordon, som trafikerade allmänna vägar. I sitt av riksdagen godkända betänkande nr 54 ansåg sig utskottet inte böra tillstyrka motionerna med hänsyn till att frågan bragts under Kungl. Maj:ts prövning genom 1950 års riksdagsskrivelse i ämnet.

I de föreliggande motionerna har anförts i huvudsak följande. Genom särskilda beslut av riksdagen har viss restitution av erlagd skatt på bensin för motordrift medgivits för inom jordbruk, fiske och trädgårdsskötsel använda bensindrivna maskiner. Restitutionen utgår antingen i form av ett visst bestämt belopp individuellt per maskinenhet och är såsom inom jordbruket eller i form av en kollektiv årlig kompensation såsom till fisket och trädgårdsnäringen. Motiveringen för restitutionen är att dessa maskiner och

fordon icke förorsakar något vägslitage, varför de icke bör belastas med någon andel av vägstnaderna.

Enligt motionärernas uppfattning råder samma förhållande beträffande de bensindrivna truckar och traktorer, som användes inom sågverksdriftens brädgårdar. Mekaniseringen inom sågverksanläggningarna är numera mycket betydande, och framför allt har det tunga arbetet inom brädgårdarna motoriserats i hög grad. I den mån bensindrivna truckar och traktorer kommer till användning, får dessa ge stora bidrag till vägunderhållet utan att orsaka något av det vägslitage, som är anledningen till uttag av skatt på bensin. Några uppgifter på det antal truckar och traktorer, som kan komma i fråga vid införande av en dylik restitution, kan icke lämnas, men en utredning bör komma till exakta uppgifter härvidlag, då det här är fråga om ett från år till år endast obetydligt varierande antal företag och arbetsplatser. De restituerande medlen synes böra kunna utbetalas individuellt för varje truck och traktor liksom nu sker för inom jordbruket använda traktorer.

Utskottet. I de förevarande motionerna har hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning och förslag till nästa års riksdag rörande restitution av skatt å bensin för truckar och traktorer, som användes inom sågverksindustrins brädgårdar. Till stöd för yrkandet har bl. a. anförts, att ifrågavarande fordon i likhet med de bensindrivna redskap och maskiner, för vilka restitution för närvarande medges inom jordbruket, fisket och trädgårdsnäringen, inte förorsakar slitage av vägarna och därför inte bör belastas med någon andel av vägstnaderna. Motionärerna förordar, att restitutionen sker individuellt på samma sätt, som gäller för jordbrukets traktorer.

Frågan om restitution av skatt å bensin, som användes för interna transporter inom industrin, har tidigare varit föremål för statsmakternas bedömanden i skilda sammanhang. Sålunda uppdrogs åt 1948 års restitutionssakkunniga att i anledning av inom riksdagen väckta motioner närmare utreda frågan om restitution av skatt å bensin, som användes för utförande av växlingsarbeten med traktorer och truckar. I sitt betänkande framhöll de sakkunniga, att det i och för sig inte vore något att erinra mot en dylik utvidgning av restitutionsrätten, men att frågan inte kunde lösas annat än i samband med en allmän översyn av restitutionsrättens omfattning.

I anledning av vid 1950 års riksdag väckta motioner om utredning av frågan om restitution av bl. a. skatt å bensin, som förbrukades av industriföretag annorledes än som drivmedel för fordon, som trafikerade allmänna vägar, anhöll riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t om en skyndsam översyn och förslag till riksdagen angående rätt till restitution av skatt å bensin som förbrukas för andra ändamål än för trafik på allmän väg.

I proposition nr 20 till 1953 års riksdag med förslag om restitution i vissa fall av skatt å bensin, som användes vid jordbrukets drift, förutsatte departementschefen, att 1951 års utredning rörande beskattningen av motorfor-

donstrafiken skulle taga spörsmålet under övervägande. Det visade sig emellertid att utredningen inte kunde erhålla för frågans bedömning erforderligt statistiskt material. Med anledning därav ansåg sig utredningen inte närmare kunna gå in på frågan.

Även vid 1956 års riksdag väcktes motionsvis yrkande av samma innebörd som i motionerna vid 1950 års riksdag. I sitt av riksdagen godkända betänkande nr 54 ansåg sig bevillningsutskottet inte böra förorda förnyad skrivelse till Kungl. Maj:t i ämnet, enär frågan redan bragts under Kungl. Maj:ts prövning genom 1950 års riksdagsskrivelse.

Av det anförda framgår att riksdagen tidigare begärt utredning om utvidgning av rätten till restitution av skatt å bensin, som förbrukas för andra ändamål än för trafik på allmänna vägar. Något ytterligare initiativ från riksdagens sida torde därför icke vara erforderligt. Med det anförda anser sig utskottet ha besvarat de likalydande motionerna I: 259 och II: 326.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att de likalydande motionerna I: 259 av herr Torsten Andersson och II: 326 av herr Eriksson i Bäckmora m. fl. om restitution av skatt på bensin, som användes vid drift av truckar och traktorer i sågverksdriftens brädgårdar, måtte, i den mån de icke kan anses besvarade genom vad utskottet ovan anförts, av riksdagen lämnas utan åtgärd.

Stockholm den 17 april 1958

På bevillningsutskottets vägnar:

EDGAR SJÖDAHL

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sjödahl, Spetz, Snygg, Söderquist, Bengtson, Wårnberg, Siegbahn, Alvar Andersson och Gustaf Henry Hansson; samt

från andra kammaren: herrar Sundström, Kollberg, Brandt, Allard, Kårlander, Persson i Svensköp, Nilsson i Båstekille, fru Holmqvist, herrar Stenberg och Eriksson i Bäckmora.

Reservation

av herrar *Bengtson, Alvar Andersson, Stenberg och Eriksson* i Bäckmora, vilka — under återopande av innehållet i de likalydande motionerna I: 259 av herr Torsten Andersson och II: 326 av herr Eriksson i Bäckmora m. fl. om restitution av skatt å bensin, som användes vid drift av truckar och traktorer i sågverksdriftens brädgårdar — ansett att utskottet bort hemställa,

att riksdagen, med bifall till de likalydande motionerna I: 259 av herr Torsten Andersson och II: 326 av herr Eriksson i Bäckmora m. fl., måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning och förslag till 1959 års riksdag angående restitution av skatt å bensin för de truckar och traktorer, som användes i sågverksdriftens brädgårdar.